

55974

Seat No. _____

Third Year B. A. Examination

March / April – 2003

Geography : Paper - IX

(B) Elements of Political Geography

(C) Geography of Soil & Agriculture (New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks :

(B) Elements of Political Geography

- સૂચના : (૧) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.
(૨) જરૂર જણાય ત્યાં સ્વચ્છ આકૃતિ દોરો.
(૩) પરીક્ષાર્થીઓ દુનિયા અને દેશના કોતરેલાં નકશાનો ઉપયોગ કરી શકશે.

૧ રટ્ઝેલના ભૌગોલિક વ્યૂહાત્મક વિચારોની સંકલ્પના સવિસ્તર સમજાવો.

અથવા

૧ રાજ્યના મુખ્ય લક્ષણો કયા કયા છે ? કોઈ પણ બે લક્ષણોની વિગતવાર ઉદાહરણ સહિત માહિતી આપો.

૨ રાજ્યનાં ભૂ-રાજકીય વિકાસમાં ભૂપૃષ્ઠ અને આબોહવાની અસરો વર્ણવો.

અથવા

૨ “પરિવહન અને સંદેશાવ્યવહારનો વિકાસ, આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારને વેગ આપે છે અને રાજ્યનું રાજકીય મહત્ત્વ મજબૂત બનાવે છે.” - આ વિધાન સમજાવો.

૩ શું એન્ટાર્કટિકા અને ગ્રીનલેન્ડને રાજ્ય કહી શકાય ? વસ્તીના સંદર્ભમાં તમારો ઉત્તર વિસ્તારપૂર્વક સમજાવો.

અથવા

55974]

1

[Contd....

૩ ટૂંક નોંધ લખો :

(અ) સીમા અને સરહદો

(બ) ઈરાકના ભૂ-રાજકીય પ્રશ્નો.

૪ ભારતના પડોશી રાજ્યોના સંદર્ભમાં ભૂ-રાજકીય પ્રશ્નો વિષે નિબંધ લખો.

અથવા

૪ સત્તા એટલે શું ? સત્તાનું રાજકારણ સમજાવો.

૫ ગમે તે બે ટૂંક નોંધ લખો :

(અ) રાજકીય ભૂગોળનું મહત્ત્વ

(બ) વ્યૂહાત્મક કેન્દ્રો

(ક) રાજધાની શહેરો

(ડ) હાર્દ પ્રદેશ.

ENGLISH VERSION

(B) Elements of Political Geography

- Instructions :** (1) All questions carry **equal** marks.
(2) Draw neat diagrams wherever **necessary**.
(3) Students can use the stencils showing only political boundaries.

1 Explain the geostrategic ideas and concepts of Ratzel.

OR

- 1 Which are the major elements of the State ? Explain any two elements in detail with suitable examples.
- 2 Examine the effects of Relief and Climate on the geo-political development of the State.

OR

- 2 "Development of Transportation and Communication boosts the international trade and strengthen the political power of the State." – Explain.
- 3 Can Antarctica and Greenland be brought under the category of the State ? Elaborate your answer with specific reference to population.

OR

- 3 Write notes on :
  - (a) Frontiers and Boundaries
  - (b) Geopolitical Problem of Iraq.
- 4 Write an essay on "Geopolitical Problems of India in Relation to its Neighbours."

OR

- 4 What is power ? Describe power politics.

5 Write short notes on any **two** of the followings :

- (a) Importance of Political Geography
- (b) Strategic Locations
- (c) Capital Cities
- (d) Core Areas.

(C) Geography of Soil & Agriculture (New Course)

- સૂચના : (૧) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.
(૨) જરૂર હોય ત્યાં સ્વચ્છ આકૃતિ દોરો.
(૩) પરીક્ષાર્થી કોતરેલા નકશાનો ઉપયોગ કરી શકશે.

૧ જમીનની વ્યાખ્યા આપો. જમીન નિર્માણની પ્રક્રિયા સાથે સંકળાયેલા પરિબલોની ૧૪ સદષ્ટાંત ચર્ચા કરો.

અથવા

૧ નીચેના વિષે નોંધ લખો : ૧૪
(૧) જમીનનો રંગ
(૨) જમીનની ફળદ્રુપતા.

૨ વિશ્વની જમીનોનું વર્ગીકરણ કરી 'પોડ્સોલ' જમીનો વિષે વિગતે અહેવાલ લખો. ૧૪

અથવા

૨ જમીનની જાળવણી એટલે શું ? જમીનની જાળવણી માટે અપનાવવામાં ૧૪ આવતી વિવિધ પદ્ધતિઓ વિષે માહિતી આપો.

- ૩ ખેતીની વ્યાખ્યા આપી, ખેત-પ્રવૃત્તિ પર અસર કરતાં પર્યાવરણીય પરિબલોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

- ૩ ખેત-ભૂગોળના અભ્યાસનું મહત્ત્વ વિગતે સમજાવો. ૧૪
- ૪ વ્યાપારી ખેતી પદ્ધતિનો અર્થ સમજાવો. આ ખેત-પ્રવૃત્તિ હેઠળ આવતા મુખ્ય વૈશ્વિક પ્રદેશોની માહિતી આપો. ૧૪

અથવા

- ૪ નીચેના વિષે નોંધ લખો : ૧૪
- (૧) ટૂંક ફાર્મિંગ
- (૨) બાગાયતી ખેતી.
- ૫ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પર ટૂંક નોંધ લખો : ૧૪
- (અ) જમીનનું પાર્શ્વદેશ્ય
- (બ) ખેત-પ્રવૃત્તિમાં વિજ્ઞાનનો ફાળો
- (ક) ખેત-પ્રવૃત્તિના નિર્ણાયક પરિબલ તરીકે 'બજાર'
- (ડ) મિશ્ર ખેતી પદ્ધતિ.

ENGLISH VERSION

(C) Geography of Soil & Agriculture (New Course)

- Instructions :** (1) All questions carry **equal** marks.
- (2) Draw neat diagram wherever **necessary**.
- (3) Candidates are allowed to use map-stencils.

- 1** Define soil. Discuss with suitable illustrations the factors associated with the process of soil formation. **14**

OR

- 1** Write notes on the following : **14**

- (1) Colour of Soil
(2) Soil Fertility.

- 2** Classify different types of soil of the world write detailed note on 'PODZOL' soil. **14**

OR

- 2** What is meant by conservation of soil ? Give an account of the various methods adopted for the conservation of soil. **14**

- 3** Define 'Agriculture'. Discuss in detail about the environmental factors influencing the agriculture. **14**

OR

- 3** Explain in detail about the importance of study of 'Agricultural Geography'. **14**

- 4** Explain the meaning of Commercial Agriculture. Give information regarding the major regions of the world practising this type of agriculture. **14**

OR

- 4** Write notes on the following : **14**
- (1) Truch farming
  - (2) Plantation agriculture.
- 5** Write notes on any **two** : **14**
- (a) Soil Profile
  - (b) Contribution of Science in Agricultural Activity
  - (c) Market : as the determinant factor of the agricultural activity
  - (d) Mixed farming.
-